

Ридка Алла Андріївна,
аспірант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВКА ПРИВАТНИХ ДЕТЕКТИВІВ У ВНЗ МОН ТА МВС УКРАЇНИ ЯК КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ

Підготовка приватних детективів у ВНЗ МОН та МВС України може стати одним з найбільш активних соціальних секторів, в якому конкретні кроки можуть істотно вплинути на протидію злочинності.

У цивілізованому світі приватна детективна діяльність для забезпечення громадянами і юридичними особами захисту своїх законних прав та інтересів використовується давно. Приватні детективні бюро є практично в усіх країнах Європи. Функції і завдання їх є майже такими, як і у правоохоронних органів. Коли громадяни з якихось особистих причин не можуть звернутися до цих органів, то їх функції беруть на себе приватні детективні агентства.

Хоча сьогодні в Україні такий вид діяльності офіційно не визнаний, фактично приватною детективною діяльністю давно і ефективно займаються не тільки фізичні, а й юридичні особи.

За неофіційними даними, в усіх регіонах нашої країни працює кілька тисяч приватних детективів і приватних детективних агентств.

Крім того, прийняття закону закладе основу для створення нових робочих місць і, відповідно, розширення бази оподаткування. Це особливо актуально для колишніх працівників органів внутрішніх справ та інших правоохоронців, які після виходу на пенсію в досить активному віці ще можуть стати корисними для суспільства людьми, маючи величезний досвід такої роботи.

В Європі, незважаючи на серйозні розбіжності в політичних, економічних і правових системах, спостерігається тенденція до певної уніфікації поліцейської діяльності. Проводяться роботи зі створення єдиного поліцейського стандарту, що розуміється в контексті тієї чи іншої галузі так званого поліцейського права, а саме поліцейського стандарту діяльності. У межах даної тенденції виникають проблеми уніфікації понятійного апарату (створення єдиного словника-енциклопедії поліцейських термінів-понять), форм і методів підготовки, тактики і стратегії поліцейської діяльності у європейському просторі і т.п. При створенні єдиного поліцейського стандарту треба звертати увагу на таке:

1) співвідношення традиційної юридичної науки і власне поліцейської науки (будь-які крайнощі у вирішенні цієї проблеми неминуче призводять до зниження рівня професійної підготовки фахівців. Перевага суто правової підготовки призводить до обмеження специфічно-професійної. І навпаки, надмі-

рна орієнтація на власне технологічні аспекти діяльності працівників різного рівня веде до збіднення юридичної складової професійної поліцейської діяльності);

2) проблематика підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів;

3) місце та роль соціально-гуманітарних і поведінкових (психол.-пед.) наук у структурі поліцейської науки.

Отже, у поле зору поліцейської науки потрапляють три основних складових – право, управління і людина.

Професійну компетентність розглядають як одну із сходинок професіоналізму, яка являє собою сукупність знань, вмінь, навичок, способів діяльності, професійно важливих психологічних якостей, необхідних фахівцю для здійснення ефективної професійної діяльності. Для того щоб знайти своє місце у професійній ієрархії, особистість повинна володіти високим рівнем професійної компетенції. Таким чином, професійна компетенція є не тільки мірилом професіоналізму, а й визначальним фактором, від якого залежить успішність реалізації як соціальних, професійних функцій, так і усієї життєдіяльності особистості. У цілому професіоналізм виступає необхідною умовою прояву компетентності, а компетентність є показником ступеня відповідності професіоналізму.

Професійна компетентність особистості реалізується завдяки певним індивідуально-психологічним якостям, які визначаються як професійно важливі для виконання певних видів професійної діяльності та які необхідно діагностувати у процесі професійного навчання та практичного вирішення професійних завдань. Професійно важливі психологічні та морально-ділові якості працівників Національної поліції України можна згрупувати у чотири досить самостійні групи:

- 1) мотиваційні якості;
- 2) морально-психологічні (морально-ділові) якості;
- 3) професійно-ділові якості;
- 4) психофізіологічні якості.

Останнім часом питання оцінки кадрового потенціалу Національної поліції України набувають виняткової значимості. Слід зазначити, що в теперішній час у системі Національної поліції України не створено оптимальної моделі оцінки ефективності професійної службової діяльності її співробітників, відсутні єдині науково обгрунтовані механізми і методики такої оцінки. Кадровий потенціал Національної поліції України має являти собою сукупність співробітників, які мають спеціальну підготовку, професіональні здібності і можливості, а також моральні якості, необхідні і достатні для досягнення мети діяльності при оптимальному здійсненні покладених на них спеціальних професійних функцій. П.П. Платонов визначає кадровий потенціал як можливості окремої категорії співробітників, які можуть бути реалізовані у процесі трудової діяльності у співвідношенні з посадовими обов'язками і

поставленими перед суспільством, колективом цілями на конкретному етапі.

У більшості країн світу приватна детективна (розшукова) діяльність визнана на державному рівні, врегульована законами й оптимально використовується для збільшення можливості громадян та юридичних осіб у захисті своїх законних прав та інтересів.

Якщо порівняти вимоги до кандидатів на службу в Національній поліції України з вимогами кандидатів на посаду приватного детектива, то можна зробити висновок, що умови прийняття на роботу приватного детектива жорсткіші. Так, у ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію» зазначено, що «на службу в поліцію можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту...», на відміну від ст. 5 проекту Закону України «Про приватну (детективну) діяльність», в якій зазначено, що приватним детективом може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту, пройшов спеціальну підготовку з метою здійснення приватної детективної (розшукової) діяльності чи має стаж роботи в оперативних підрозділах або органах досудового розслідування не менше трьох років. Можна зробити висновок, що відбір на посаду приватного детектива, згідно з проектом Закону України «Про приватну (детективну) діяльність», буде відбуватися на високому рівні, притому, що більшість кадрового забезпечення приватних детективів будуть складати колишні працівники оперативних підрозділів та органів досудового розслідування, тому що стаж роботи в поліції буде обов'язковим критерієм прийняття на посаду приватного детектива.

Згідно зі ст. 3 Закону України «Про приватну (детективну) діяльність», «приватна детективна (розшукова) діяльність ґрунтується на принципах верховенства права, законності, дотримання прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, збереження професійної таємниці, конфіденційності, взаємодії із правоохоронними органами...», що в майбутньому може стати підґрунтям для подальшої служби приватних детективів у Національній поліції України.

Згідно з ч. 1 ст. 5 проекту Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» (реєстр. 3726 від 28.12.2015), приватним детективом може бути громадянин України, який володіє державною мовою, має вищу юридичну освіту, пройшов спеціальну підготовку з метою здійснення приватної детективної (розшукової) діяльності.

Не обов'язково проводити підготовку приватних детективів у ВНЗ України лише зі специфічними умовами навчання, підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації кадрів національної поліції, які здійснюють детективну і охоронну діяльність, може проводитися і в недержавних освітніх закладах, які мають статус юридичної особи. Для того щоб займатися підготовкою, перепідготовкою і підвищенням кваліфікації приватних детективів, навчальні заклади мають мати стрілкові об'єкти, на яких будуть проходити заняття для приватних детективів, але це може бути не обов'язковою умо-

вою, стрілецькі тири для тренувань ВНЗ може і орендувати. Для того щоб готувати приватних детективів, навчальні заклади повинні мати витратні матеріали, навчальні посібники, спеціальне обладнання і технічне оснащення. Навчальним закладам купувати усе це зовсім не обов'язково, так згідно з ч. 1 ст. 17 проекту Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність», для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб, які здійснюють приватну (детективну) діяльність, можуть укладатися відповідні угоди з державними та недержавними закладами освіти.

Однак, на нашу думку, більш ефективною підготовка приватних детективів в Україні буде здійснюватися у ВНЗ зі специфічними умовами навчання, тому що такі навчальні заклади мають власну матеріальну базу, досвідчених фахівців, які здебільшого мають практичний досвід роботи в системі Національної поліції України. ВНЗ зі специфічними умовами навчання мають не лише цивільні кафедри, а й кафедри, які співпрацюють з факультетами.

Правова підготовка приватних детективів в Україні обов'язково повинна передбачати знання законодавства, що регулює приватну детективну діяльність в Україні, основи Конституції України і основних законодавчих актів, статей Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України, інших законодавчих актів.

Царьова Ірина Валеріївна,

доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Дніпропетровського державно-
го університету внутрішніх справ;

Денисенко Євгенія Миколаївна,

студентка 1 курсу факультету № 4
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ

Актуальним питанням у реформуванні органів внутрішніх справ України є формування позитивного іміджу працівника поліції. Структура органів внутрішніх справ є дуже важливою та невід'ємною складовою української правової держави, основною діяльністю якої є захист прав та свобод громадян. Історично склалося, що за час свого існування діяльність працівників органів внутрішніх справ набула катастрофічно негативного образу в очах громадян. Перш за все це пов'язано з наявністю корупції у структурі органів внутрішніх справ та нестачею професійних якостей. Населення з недовірою ставиться до працівників поліції, і у деяких випадках взагалі не сприймає їх